

Załącznik nr 7
do uchwały nr 97/17
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 20 czerwca 2017 r.

Zakres działań i sposób postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego i dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5.

1. Sposób i tryb powiadamiania przez wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego o zaistnieniu przekroczeń standardów jakości powietrza

1.1. Tryb ogłaszania wdrożenia działań krótkoterminowych dla pyłu zawieszonego PM 2,5

Działania krótkoterminowe należy wdrażać w sytuacjach ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, a ich celem jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

System informowania społeczeństwa opiera się na trzech poziomach powiadomień według następujących kryteriów:

- Poziom I – Informacja o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 (normy średniorocznej) – ogłaszany na początku roku
- Poziom II – Informacja o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 – ogłaszana w wyniku dokonania Rocznej oceny jakości powietrza za poprzedni rok.
- Poziom III – Ostrzeżenie 1 stopnia o złej jakości powietrza (kolor żółty)

Ogłaszanie powiadomienia wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

1.2. Powiadomienie Poziomu I

Informacja o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5

- **Tryb i zakres działań**
  - Warunek wymagany do ogłoszenia informacji:
    - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego – normy średniorocznej
  - Termin ogłoszenia powiadomienia:
    - po przekazaniu przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 2,5.
  - Podejmowane działania informacyjne:
    - niezwłoczne przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób oraz do Zarządu Województwa Mazowieckiego;
    - niezwłoczne przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego za pośrednictwem Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób;

- informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie bezpośrednio po przekazaniu przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego.
- Rodzaj i stopień powiadomienia:
  - tytuł powiadomienia,
  - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
  - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian,
  - czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia,
  - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
  - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
  - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
- Wykaz powiadamianych instytucji:
  - przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
    - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
    - Zarząd Województwa Mazowieckiego,
  - przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
    - Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego,
  - przez Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego:
    - lokalne media,
    - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
    - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
    - społeczeństwo.
- **Odwołanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego**

Odwołanie następuje, gdy:

- upłynie przewidywany termin czasu trwania ryzyka przekroczenia,
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM 2,5 przekracza poziom dopuszczalny, wówczas wydawana jest informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego.

1.3. Powiadomienie Poziomu II

Informacja o przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5

- **Tryb i zakres działań**
  - Warunek wymagany do ogłoszenia powiadomienia:
    - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego – w wyniku dokonania Rocznej oceny jakości powietrza za rok poprzedni
  - Termin ogłoszenia powiadomienia:
    - po przekazaniu przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 2,5 w ramach Rocznej oceny jakości powietrza za rok poprzedni
  - Podejmowane działania informacyjne:
    - niezwłoczne przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem

Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób oraz do Zarządu Województwa Mazowieckiego;

- niezwłoczne przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego za pośrednictwem Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób;
  - informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie bezpośrednio po przekazaniu przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego.
- Rodzaj przekazywanych informacji:
- tytuł powiadomienia;
  - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5 wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
  - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
  - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
- Wykaz powiadamianych instytucji:
- przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
    - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
    - Zarząd Województwa Mazowieckiego,
  - przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
    - Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego.
  - przez Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego:
    - lokalne media,
    - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
    - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
    - społeczeństwo.

Informacja ma charakter jednorazowy i nie wymaga odwoływania.

1.4. Powiadomienie Poziomu III

Ostrzeżenie 1 stopnia o złej jakości powietrza (kolor żółty).

- **Tryb i zakres działań w przypadku ogłoszenia Ostrzeżenia 1 stopnia**
- Warunek wymagany do ogłoszenia powiadomienia:
    - 8-godzinna średnia krocząca pomiaru pyłu PM 2,5 obliczana w godzinach 6-22 na co najmniej dwóch stacjach pomiarów jakości powietrza w województwie mazowieckim przekracza $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ lub:
    - Prognoza jakości powietrza wskazuje na możliwość wystąpienia stężeń powyżej $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na dużym obszarze
  - Termin ogłoszenia powiadomienia:
    - niezwłocznie po przekazaniu przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska odpowiedniego ostrzeżenia.
  - Podejmowane środki informacyjne:
    - niezwłoczne przekazanie informacji o Ostrzeżeniu 1 stopnia przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób;

- niezwłoczne przekazanie informacji Ostrzeżeniu 1 stopnia przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego do Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób;
  - niezwłoczne przekazanie informacji o Ostrzeżeniu 1 stopnia przez Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego do podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
- Rodzaj przekazywanych informacji:
- rodzaj i stopień ostrzeżenia;
  - data, godzina i obszar, na którym wystąpił warunek wydania Ostrzeżenia 1 stopnia wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
  - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
  - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
  - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
  - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo.
- Wykaz powiadamianych instytucji:
- przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
    - Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
  - przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego:
    - Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego,
  - przez Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego:
    - lokalne media,
    - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
    - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
    - społeczeństwo.

– **Odwołanie Ostrzeżenia 1 stopnia**

Odwołanie następuje, gdy:

- upłynie przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;

W przypadku wprowadzenia Ostrzeżenia 1 stopnia o złej jakości powietrza wdrażane są działania krótkoterminowe określone w Tabeli 3.

2. Propozycja działań ze względu na przekroczenie poziomów alarmowych oraz poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 2,5

Tabela 1 Propozycja działań dla powiadomienia - POZIOM I – informacja o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 2,5

Kod działania	Rodzaj działań	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Podmiot kontrolujący
Warl_InfPM25_01	Działania informacyjne	Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego	informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	[nie dotyczy]	Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]

Tabela 2 Propozycja działań dla powiadomienia - POZIOM II – informacja o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM 2,5

Kod działania	Rodzaj działań	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Podmiot kontrolujący
WarII_InfPM25_01	Działania informacyjne	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego	informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	[nie dotyczy]	Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]

Tabela 3 Propozycja działań dla powiadomienia - POZIOM III - Ostrzeżenie 1 stopnia o złej jakości powietrza (kolor żółty)

Kod działania	Rodzaj działań	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Podmiot kontrolujący
WarIII_InfPM25_01	Działania informacyjne	Niezwłoczne przekazanie informacji o Ostrzeżeniu 1 stopnia przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób oraz do Zarządu Województwa Mazowieckiego	informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	[nie dotyczy]	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	[nie dotyczy]
WarIII_InfPM25_02	Działania informacyjne	Niezwłoczne przekazanie informacji Ostrzeżeniu 1 stopnia przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego do Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w uzgodniony sposób	informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	[nie dotyczy]	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]
WarIII_InfPM25_03	Działania informacyjne	Niezwłoczne przekazanie informacji o Ostrzeżeniu 1 stopnia przez Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego do podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań	informacja na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	[nie dotyczy]	Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]
WarIII_InfPM25_04	Działania informacyjne	Zalecenia: – pozostania w domu, – unikania obszarów występowania wysokich stężeń	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu	[nie dotyczy]	Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]

Kod działania	Rodzaj działań	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Podmiot kontrolujący
		pyłu, – ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, – ograniczenia wietrzenia mieszkań	oddechowego			
WarIII_InfPM25_05	Działania informacyjne	Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych)	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	[nie dotyczy]	Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]
WarIII_OchPM25_01	Zalecenia - działania ochronne	Zalecenie: ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce	Informacja przekazana do podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań	[nie dotyczy]	Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]
WarIII_OchPM25_02	Zalecenia - działania ochronne	Zalecenia: unikanie długotrwałego przybywania na otwartej przestrzeni dla uniknięcia długotrwałego narażenia na podwyższone stężenie zanieczyszczeń	Informacja przekazana do podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań	[nie dotyczy]	Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego	[nie dotyczy]
WarIII_OpePM25_01	Działania operacyjne	Kontrole palenisk domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów	Kontrole indywidualnych kotłów i pieców przez upoważnionych pracowników straży miejskiej (art. 379 ustawy Prawo ochrony Środowiska); patrole w rejonach o wysokim ryzyku spalania odpadów;	Emisja powierzchniowa	Prezydent miasta, delegowani przez Prezydenta miasta pracownicy	straż miejska, delegowani przez prezydenta miasta pracownicy
WarIII_OpePM25_02	Działania operacyjne	Kontrole w zakresie przestrzegania zakazu palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Całkowity zakaz palenia na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych z ogrodów.	Emisja niezorganizowana	Rada Miasta (Podjęcie odpowiedniej uchwały, obowiązującej bezterminowo, zależnej od ogłoszenia odpowiednie-	Straż miejska, delegowani przez prezydenta miasta pracownicy gmin

Kod działania	Rodzaj działań	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Podmiot kontrolujący
					go stopnia ostrzeżenia); Prezydent miasta, straż miejska; Mieszkańcy	
WarIII_OpePM25_03	Działania operacyjne	Kontrole pojazdów pod kątem jakości spalin	Prowadzenie kontroli jakości spalin w ruchu ulicznym za pomocą analizatora spalin w pojazdach napędzanych silnikiem niskoprężnym (benzynowym) oraz dymomierza w pojazdach napędzanych silnikiem wysokoprężnym (diesla).	Emisja liniowa	policja, Inspekcja Transportu Drogowego	policja, Inspekcja Transportu Drogowego
WarIII_OpePM25_04	Działania operacyjne	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t oraz pojazdów starszych niż 10 lat i z niesprawnym filtrem cząstek stałych	Wprowadzenie blokady wjazdu wybranych pojazdów do centrum miasta	Emisja liniowa	policja, Inspekcja Transportu Drogowego	policja, Inspekcja Transportu Drogowego
WarIII_EmiPM25_01	Działania zapobiegające emisji	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	[nie dotyczy]
WarIII_EmiPM25_02	Działania zapobiegające emisji	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	[nie dotyczy]
WarIII_EmiPM25_03	Działania zapobiegające emisji	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie na mokro głównych ulic zlokalizowanych w obszarze zabudowanym - po ogłoszeniu powiadomienia, (nie należy realizować, jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C); w okresie letnim zmywanie na mokro głównych ulic zlokalizowanych w obszarze zabudowanym	Emisja liniowa	Właściwi zarządcy dróg	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

Kod działania	Rodzaj działań	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Podmiot kontrolujący
			nie rzadziej niż raz w miesiącu			
WarIII_EmiPM25_04	Działania zapobiegające emisji	Zalecenie ograniczenia używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym, letnim i jesiennym, szczególnie w potencjalnym obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	[nie dotyczy]
WarIII_EmiPM25_05	Działania zapobiegające emisji	Zakaz palenia odpadów biogenych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Wprowadzenie bezwzględnego zakazu spalania odpadów biogenych w okresie obowiązywania ostrzeżenia 1 stopnia	Emisja niezorganizowana	Rada Miasta (Podjęcie odpowiedniej uchwały, obowiązującej bezterminowo, zależnej od ogłoszenia odpowiedniego ostrzeżenia); Mieszkańcy	Straż miejska, delegowani przez prezydenta miasta pracownicy
WarIII_EmiPM25_06	Działania zapobiegające emisji	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	[nie dotyczy]
WarIII_EmiPM25_07	Działania zapobiegające emisji	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	[nie dotyczy]
WarIII_EmiPM25_08	Działania zapobiegające emisji	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	[nie dotyczy]	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Straż miejska, delegowani przez prezydenta miasta pracownicy

3. Lista podmiotów korzystających ze środowiska, obowiązanych do ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza, które eksploatują instalację objętą postępowaniem, o którym mowa w art. 227-229 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5}, w obszarach zamieszkałych, jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

W świetle art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519) osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, a w związku z tym w planie działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja warszawska nie określa się podmiotów korzystających ze środowiska.

4. Sposób organizacji i ograniczeń lub zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi.

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

Emisja liniowa (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w strefie aglomeracja warszawska, w ogólnej emisji ww. zanieczyszczeń ma niski udział. Jednak w związku z dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji w planie działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja warszawska określa się, iż w sytuacji wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM_{2,5}:

- stosuje się zakaz wjazdu samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t oraz pojazdów starszych niż 10 lat i z niesprawnym filtrem cząstek stałych do miast, w których wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego.

5. Sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się mieszkańców w przypadku wystąpienia przekroczeń standardów jakości powietrza.

5.1. Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego/Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego

- podejmuje decyzje o ogłoszeniu powiadomienia;
- podejmuje decyzje o odwołaniu powiadomienia lub o zmianie poziomu powiadomienia;
- powiadamia właściwy (dla obszaru przekroczeń) Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu powiadomienia;
- zamieszcza informację o ogłoszeniu bądź odwołaniu powiadomienia, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

5.2. Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego/Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego:

- powiadamia społeczeństwo, placówki szkolno-wychowawcze, jednostki służby zdrowia, odpowiednie służby (straży miejskiej, policji) oraz lokalny zarząd dróg o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu w przypadku wystąpienia powiadomienia poziomu III oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- koordynuje wdrażanie działań i wspomaga służby lokalne.

5.3. Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska:

- na bieżąco monitoruje jakość powietrza w strefach województwa mazowieckiego;
- powiadamia Zarząd Województwa Mazowieckiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpienia sytuacji przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} w powietrzu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka;

- powiadamia Zarząd Województwa Mazowieckiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu sytuacji przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} w powietrzu, wraz z obszarem tego przekroczenia;
- sprawuje nadzór nad wykonywaniem działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych przez samorzady oraz inne podmioty;
- wydaje zalecenia pokontrolne oraz nakłada kary pieniężne w zakresie realizacji Planu Działań Krótkoterminowych.

5.4. Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:

- na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
- powiadamiają personel o ogłoszeniu bądź odwołaniu powiadomienia, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania powiadomienia.

5.5. Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:

- na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
- powiadamiają swoich wychowanków o ogłoszeniu bądź odwołaniu powiadomienia, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania powiadomienia;
- pilnują, aby na terenie placówek wychowankowie postępowali zgodnie z zaleceniami.

5.6. Straż miejska

- na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
- realizują przypisane im zadania wynikające z Planu działań krótkoterminowych

5.7. Delegowani przez Prezydenta miasta pracownicy

- na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
- realizują przypisane im zadania wynikające z Planu działań krótkoterminowych

5.8. Policja oraz Inspekcja Transportu Drogowego

- na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
- realizują przypisane im zadania wynikające z Planu działań krótkoterminowych

5.9. Sposób zachowania się mieszkańców w przypadku ogłoszenia powiadomienia:

- stosować się do zaleceń i nakazów organów samorządowych oraz instytucji porządkowych;
- starać się nie przebywać na powietrzu oraz nie wietrzyć mieszkań, w dniach w obszarach, gdzie występują stężenia alarmowe;
- starać się ograniczyć swoją aktywność fizyczną na otwartej przestrzeni w dniach i w obszarach, gdzie występują stężenia alarmowe;
- w miarę możliwości ograniczyć własną emisję zanieczyszczeń, poprzez:
  - ograniczenie korzystania z samochodów osobowych,

- nieużywanie kosiarek spalinowych,
- ograniczenie spalania węgla w piecach,
- niepalenie ognisk w ogrodach,
- nieużywanie grilli.

III. Skutki realizacji planu działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji.

Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie omawianej strefy wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego pyłu zawieszonego PM_{2,5} jest emisja powierzchniowa.

Specyfika pyłu zawieszonego, którego dużą część tworzą aerozole nieorganiczne (siarczany i azotany), będące wynikiem emisji zarówno z wysokich jak i niskich źródeł spalania, powoduje, że duży udział w stężeniach tego pyłu ma napływ, szczególnie w okresie zimowym. Ograniczanie emisji napływowej (z wysokich źródeł energetycznych spoza strefy) jest i będzie wynikiem wdrażania kolejnych coraz ostrzejszych standardów emisji dla tych źródeł (kolejne dyrektywy: IPPC, IED). Jednak wysoki udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma również lokalne ogrzewanie indywidualne oraz lokalna komunikacja.

Należy podkreślić, że zarówno stan techniczny dużej liczby kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych jest zły, a jakość paliw (głównie węgla) jest wysoce niezadowolająca. Często dochodzi również do tego spalanie w piecach odpadów z gospodarstw domowych (między innymi butelek PET, kartonów po napojach, odpadków organicznych i innych). Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie zimowym (grzewczym) tj. inwersje temperatury, niskie prędkości wiatru, decydują o występowaniu przekroczeń poziomów normatywnych. Istotną barierę dla wyboru przez mieszkańców niskoemisyjnych systemów ogrzewania stanowi obecna, niestabilna polityka paliwowa państwa oraz wysokie ceny tych paliw. Dodatkowo brak w polskim prawie mechanizmów umożliwiających wyegzekwowanie od osób fizycznych użytkownika urządzeń grzewczych spełniających określone wymogi w zakresie wielkości emisji substancji do powietrza.

Nie ma żadnych możliwości prawnych, aby osobom, których jedynym źródłem ciepła jest piec węglowy, piec na drewno itp. zabronić jego używania w okresach, w których występuje zła jakość powietrza. Spalanie oprócz węgla również odpadów z gospodarstw domowych, co jest częstą praktyką, tym częstsza, im niższa jest temperatura powietrza, powoduje, że emisja różnorodnych zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} jest jeszcze większa. Z kolei im lepsza jakość paliwa, tym emisja zanieczyszczeń mniejsza.

Tak więc działania krótkoterminowe w zakresie ograniczania niskiej emisji komunalnej koncentrować się mogą jedynie na bezwzględnym zakazie spalania odpadów (który obowiązuje cały czas) i jego egzekucji oraz na apelach skierowanych do społeczeństwa z prośbą (ale nie nakazem), aby w miarę możliwości stosować w czasie alertu paliwo lepszej jakości. Ponadto powinny dotyczyć również ograniczania natężenia ruchu w miastach, zachowania czystości dróg, a dodatkowo ograniczania emisji nieorganizowanej. Wprowadzenie zmian w organizacji ruchu w centrum miasta, może tylko spowodować wystąpienie przekroczeń substancji w powietrzu na innych obszarach, natomiast z pewnością spowoduje ogromne kłopoty organizacyjne, paraliż komunikacyjny w mieście i wielkie nakłady finansowe. Jedynym rozwiązaniem problemów z nadmiernymi stężeniami pochodzącymi z komunikacji wydają się być działania długoterminowe: rozwój komunikacji zbiorowej, rozwój infrastruktury rowerowej, edukacja społeczeństwa i stopniowe wdrażanie systemu ograniczeń wjazdu do centrum miasta.

Szybsza realizacja działań naprawczych z Programów Ochrony Powietrza oraz intensywna edukacja ekologiczna społeczeństwa powinna spowodować, że również działania krótkoterminowe będą skuteczniejsze.

Wdrożenie Planu Działań Krótkoterminowych musi być poprzedzone szeroką kampanią informacyjną oraz szeroką edukacją społeczeństwa. Edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych powinna być prowadzona w sposób ciągły, przez wiele lat.